

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVARMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Előfizetési ár:
negyedévre 2 korona 50 fill. Félévre 3 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Görög-udvar,
hová a kóriratok címzendők

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

Egy gyakorlati teher.

Vaiamelyes uton-módon végrehalára változunk kell parlamenti ökonómiankon, mertmáregyenesen operette-izú a situáció, hogy bár az esztendő negyedik hónapjában járunk, még mindig csak ott tartunk, hogy valamikor az első évharmad végén fogunk dönteni — a második indemnitás fölött.

Ennek a helyzetnek a tarthatatlansága már régtől fogva lidérenyomások nehezedik parlamenti életünknek De ez volna még a kisebb baj. A nagyobbik baj azonban a konzekvenciája, az a visszasság, hogy év-ről-évre valósággal egymásra torlódnak a fontosnál fontosabb problémák az ország kielégítésért szomjuhozó kulturális és gazdasági érdekek s ezeket egyik esztendőben úgy, miként a másikkban, kénytelenek vagyunk visszaszoritani a háttérbe. A megoldásukhoz meg volna a jóakarát, a készség meg a legtöbb esetben a lehetőség is, de egynek hijjával vagyunk minden esztendőben és minden kérdésnél: nincs hozzá való időnk.

Mert valahogyan és jókora szerencsétlenségünkre belénk rögződött az a balhít, hogy a parlamenti életnek a költségvetés tárgyalása képezi a gerincét s hogy ennek folytán az ország egész kormányzatát, multját, jelenét és jövőjét, mindent ezen a ponton kell atomokra szedni és mindenkinck a maga politikai bölcsességét itt kell kibontogatnia. Ez a balhít aztán rendszerint akkora szóáradatot duzzaszt föl, amelynek lefolyására tiz-tizenkét hét meg se kottyan és mely az életrevaló eszmék, az égető szükségletek egész sorát temeti a maga természetlen iszapja alá.

Vegyük a dolgot úgy, a mint van. A kerek világon nekünk van a leghosszabban ülésező parlamentünk, Hozzávető átlagban hét nyolc hónap amit évente a parlamenti munka igénybe vesz. Ennek dacára a legjobb akarát és a legmesszebbmenő erőfeszítés mellett is mi marad ebből az időből alkotó munkára, ha a felét budget és indemnitás emésztik fel? Ilyen berendezkedés mellett a kormányának a tagjai, kik a plénum ülésein kívül késo éjszakáig kényteienek a bizottsági tanácskozásokon is haptákban állani, a fölvetett és megvalósítandó eszméket mikor gyurják meg és készítik elő? És ami egyik legfőbb rendeltetésük: mikor kormányozzák az országot?

Igaza van a pénzügyminiszternek, aki megpenditette az eszmét és igaza van a kormányzat, melyet ez a gondolat foglalkoztat: sokkal régebben sanyilünk ennek a mi mai parlamenti gyakorlatunknak a terhe alatt, sokkal több kárát látta ennek már az ország semhogy a segítsenek, a túrhetetlen állapot megváltoztatásának a legtöbb ideje nem volna itt. A iehetőség esulyos ódiun megszüntetésére nyilvánvaló. Semmi egyéb nem kell hozzá, csak a tisztánlátás és a józan elhatározás akarata.

Nem akarunk hangosan beszélni külföldi példákra hivatkozni is azokkal bizonyítani. Arra, hogy más parlamentek a mieinknél sokkal rövidebb idő alatt, világbirodalmak sorsát intézik és pedig sikeresen és dicsőséggel intézik el. Egyszerűsítik azt, ami az elképzelhető legvastkosabb parlamenti pleonázmusok egyike, hogy bizottságban és plénumban is külön-külön-agon beszéljük a költségvetést és hogy jórészt ugyanazokat az érdemleges okokat fölmelegítve tehát másodsor is ráolvasunk a költségvetés egyazon teteleire. Gondoljuk el, hogy miocoda megkönnyebbülést, menyi időmegtakarítást és az ország egyéb érdekeinek mekkora előbbre vitelét jelentene egymagában csak az is, ha például a költségvetés érdemleges tárgyalását a bizottság végezné, még a plénumnak a bizottsági eredmény szankciója maradna. Vagy hát rátérnénk arra a józan módra, hogy, amint más parlamentekben szokás, a fölhatalmazási törvényből nem csinálnánk bizalmi kérdést, miután csak állami szükségletről van szó, mely a törvényhozás által egyszer már megállapított keretek között kap kielégítést.

Az alkotmányos szempont, az ellenőrzés és a kritika joga a maga érintetlen épségében érvényesülne így is. De a feleslegesen elpocsékolás és visszahozhatatlan időből mennyit takaríthatnánk meg és értékesíthetnénk a köz javára!

Mindezt csak példaképen emlitjük és minden pretenzió nélkül, de látnivaló e példákából is, hogy sokat ígérő az a kilátás, amit parlamenti gyakorlatunk helyesebb és gazdaságosabb irányba terelésének már a pusztá gondolata is elibénk tár. Ez a kilátás megérdemli, hogy miatta Lukács László pénzügyminiszter eszméjét komolyan megfontoljuk; mert Lukácsnak az a kijelentése, hogy t. i.: valamelyes uton-módon végre

valahára változtatnunk kell parlamenti ökonómiankon, — igazán találó igazán általános óhajlás. Mert mindenikünknek kívánunk kell, hogy az eszme valóra váltásával megszabadítsuk magunkat attól a haszontalan és kártevő nyügtől, amely elhibázott gyakorlatunk folytán kezdettőlre fogva bénítólag hat egész közéletünkre.

Közigazgatási bizottsági ülés. A f. hó 10 iki közigazgatási bizottsági ülésen több fontos tárgy nyert elintéztést. A szeged csongrádi mút Hanthár S. nádorfalvi szakaszának munkálatait Mairovitz Mór és fia mária noztria cég mint legelőcsöbbsen vállalkozók nyerték el ugyanis az előirányzott 116. 420 K. 85. fillér összeggel szemben az útépitésre 101. 906 K. 64 filléret vállalkoztak minthogy az útépités céljaira 130.000 korona áll a közntalapaál rendelkezésre az útépités teljesen biztosítottak tekinthető A vármegye a földművelőket hazilag készítetté s így a megyebeli munkások is keresethozhatnak. A földművek mir meg is kezdődtek a burkolási munkálatok is azonnal kezdtük veszik a mint a kőszállítás kedvezményes vasút díjtételét mihez költség nem fér — engedélyezni — fogja a miniszter s így az uszakasz a forgalomnak, nyár végével átadható lesz.

A megyei közkórház kibővítését céljából a közigazgatási bizottság a belügyminiszterhez sürgős előterjesztést tett.

A szentesi g. kel. magyar egyház 10 tagból álló bizottsága mely lelkész választásra is jogosult, — az alsipani által az idén újonnan megalkakított olyképen, hogy ezen kirótsággban az alapítók jogúddai ként csupán 1. Gyurica István 2. Ennek hasonnevű 24 évet meghaladott és itt lakó fia, 3. Gyurica István 4. Gibba István jogosultsága állapítottat meg a többi leszármazók jogosultsága részben azért, mert leánygáz leszármazás a szabilyok szerint az egyház tanácsban való részvételre nem jogosít, részben azért, mert az illetők nem lakknak szentesen töröltetett és a 14-es bizottság többi tagjai a többi hívők közül választattak, a kik mind tősgyökeres magyar emberek s oláhal egy kukkot sem tudnak. A megválasztottak a következők Ifj. Kelencs György Pap Sándor, Kúrti Mihály Beék Márton, Argyellán Mihály, Vörös György. Póttagok lettek: Kelencs Sándor és Kira Antal. Az alsipani határozatok ellen beadott felebbezéseket a közigazgatási bizottság ezen ülésén bírálta és azokat egyhangúlag hozott határozattal elutasította s az alsipani intézkedéseket, — mint feltétlenül törvényeseket emelte érvényre.

Fekete Márton panasz tárgyává tette

azt, hogy a Félégyház és Szentcsé között közlekedő motoros vonat a közönségnek igényeit egyáltalán nem elégíti ki, sőt az utóbbi időkben már az állapotok a közönség egészére nézve is veszélyessé váltak. Ugyan- is ezen a vonaton állandó zsúfoltság van. Különösen elégtelen a második osztály szá- kasza, úgy hogy a II-od osztályú utasok egy- része kénytelen a III-od osztályra átmenni, de legtöbbször ott se talál helyet. A kocsi- rozogák, az ajtók rozslú zárnak és sza- badra nyílnak. Forgalomban vannak oly ko- csik is, melyeknek fűtését nem lehet szabá- lyozni. A szakaszok egyszer jéghidegek, más- kor olyanok mint a gőzfürdő. Azonkívül akárhányszor előfordul, mint azt Buck Her- man bizottsági tag felemlítette, hogy az úta- sok egyrészt a vasúti állomástól visszaku- dik, mert nincs hely. Ezen okok alapján a közigazgatási bizottság az aradi üzletvezet- séghez, átiratot intézett, hogy az utasoknak ké- nyelmi szempontból megfelelő elhelyezéséről gondoskodjék s egyúttal tudomására hozta a bizottság az Orosháza-Szentcsé-Csongrádi h. é. vasúti r. t. igazgatóságának azt a körülményt is, hogy a személyszállító kocsi a jelenlegi utasok befogadására elégtelenek és saját üzleti érdekéből gondoskodjék ezen állapotok meg- szüntetése iránt.

Görög, oláh, magyar.

A »Pesti Hírlap« folyó hó 2-ki számában a »Szentcséi görög-ke-leti magyar egyház bukása« hangzatos címmel, állítólag a nevetség lap- s a j a t tudósítója tól egy hosszú, több mint kéthasábos közlemény jelent meg, mely Csongrád vármegye főispánját, alispán- ját, valamint Szentcsé város országgyűlési képviseletét az itteni görög egyház elö- l a h o s i t á s á n a k törekvésével vádozza.

Nagy Sándor dr. alispán tudtával és beleegyezésével erre nyomban cefalozat küldte a »Pesti Hírlap«-ra. Azon- ban dacára annak, hogy ez a rektifikáló köz- lelemény már több mint 10—12 napja elküldet- té, a nevezett lap annak mindmáig nem adott helyet, holott a sajtó tisztessége meg- kérveteli, hogy — ha valakit támadó cik- kek helyet adunk, — föltétlenül közöljük akkor az illetőnek védekezését is.

Nyilvánvaló tehát, hogy a »Pesti Hírlap«-nak Nagy Sándor dr. alispán támadó közleménye nem annyira a lap- s a j a t tudósítója e nek tolla alól került ki, mint inkább érdekelt fél- től ered, aki a hangzatos című cikk közlé- tétél valószínűleg honorálta is, mert azt nem merem feltételezni sem, hogy a »Pesti Hírlap« szerkesztősége különben csak úgy egyszerűen falba rúgná az újságitásnak »audiatur et altera pars« legelémibb elvét.

Hogy pedig mely részről sugal- mazott, esetleg meg is fizettet a kérdéses hangzatos cikk: erre magyarázat, újmutatás nélkül is rájőhet mindenki, aki azt végigol- vassa és ezenközben megérti, hogy a cikk elejétől végig az egyházalapító macedón görögök néhán — még Szentcsé elö- vadé- kait dicsőítí egyéb görögkeleti hívek rovására, akiket oláhoknak mond és olybba szeretne feltüntetni, mintha ezek ma is oláh nyelven beszélő, az oláhsághoz szító oláhok volnának.

Hogy ezek szerint — ilyen alaphöl indúlva ki, a »Pesti Hírlap« sugalmaz- tott cikke telisteli van valótlanságokkal: ez alig szorul nyomatékosabb ámutatásra, mert hiszen ahol a kiinduló-pont hazug, ott nem is keletkezhetik más, csak a hazugságok hosszú láncolata.

A »Pesti Hírlap« talán nem, de Szentcsén mindenki tudja, hogy Szentcsén úgy a bevándorolt s eg, házalapító macedón görögök: a Hariss, Hadzsi, Gibbs, Petrovics, Gyuricza stb. családok, valamint az Er-

délyből juhászokként birkanyájakkal idesz- kadó juhásztorok s ezek ivadékaí már a mult század 40-és éveiben annyira teljesen megmagyarosodtak, hogy — ha a görögök olykor-olykor egymás között, családi körben talán használták is még eredeti hazájuk nyel- vet, de az oláhok között irnagnak sem le- hetett már akkor sem egyetlenegy oláhl beszéző vagy értő embert találni, mert ez utóbbiak, bár számar többen voltak, teljesen beleolvadtak már ekkor a szentcséi ma- gyarságba.

Az egyetlen igaz tény, ami az alispán támadó »Pesti Hírlap«-beli cikkben foglaltatik, az, hogy a szentcséi görög egy- házat az ide kereskedőkkel bevándorolt és itt megvagonosodott macedón görögök ala- pitották, ezek építették a templomot és ezek biztosították az egyház minden időkben való fennmaradását gazdag alapítványokkal. A szegényekben élö oláh pasztorok ezt nem is teletették volna.

És ha eddig senki nyíltan itt ezt ki- mondani nem akarta vagy nem merete, — kimondom én, hogy az a belö vizsály, amely néhán év óta a szentcséi görög egyház ke- belében dúl, voltaképpen nem is a körül fo- rögöl: görögöl, oláhl, vagy magyarul dicsérle- ké az itteni görög templomban az egy igaz- istent, hanem igenis a körül, hogy az egy- házi és templomi alapítványokhoz az alapító macedón görögök ma itt élö ivadékaí, mint valami családí hagyatékhoz formálnak jussot, úgy is szeretnék azt kezelni, annak kamataiból egymásnak kényre kedvre utalványozgatva pénzeket, elfelejtve azt, hogy az alapítvány jogi termé- szete folytán az megszünt az ö szabad ren- delkezésük tárgya lenni; elfelejtve azt is, hogy — minden alapítvány fölött, — annak természeté szerint, a közigazgatási hatóság, egyházi alapítványoknál legföb- bök a kultuszminiszter gyakorlati fennhatóságí, vidéki szervei útján pedig felü- gyeleti jogot.

Hogy keletkezett a szentcséi görög egy- ház mai belö villongása?

Az egyházközség eredetileg a karlócaí patrjárchának volt alárendelve.

Mikor azonban az öreg Davidovics pap meghalt, röviddel ezután az itteni görög nem egyesült hívek, ezek között az egyházalapító macedón ivadé- k o k is nem a karlócaí patrjárchához, hanem az aradi oláh püspökhöz fordul- tak lelkeszért. Így került ide a görög nem egyesült egyházhoz papnak előbb Pandovics Dóme, majd L u k u c a, mindkettö felső ember, akik közül az utóbb nevezetnek feltűnően elölaho- sítú törekvéseire egy ízben, mikor a főgin- názium hitbéli tanulókat oláhl akarta a hitoktatásban részesíteni, lapunkban magam is fel- hivatam a főginnáziumi igazgató ügyelmét.

És ime, csudák csudája, — az egyház- alapító macedón görögök ivadékaí a két pap alatt, az utóbbian pedig tényleg olá- h o s í t ú törekvéseí dacára mindíg szent békességben éltek parjajaikkal azon egyszerű okból, mert ezekkel ök gaz- dalkodtak együtt, ellenörizetlentöl, kényre-kedre az egyházi alapítványi va- gyonban, amely vagyon, bár — a Pesti Hírlap alispántámadó cikkirója szerint 400000 koronára szaporodott fel, aminek csak ö százalékos év kamata is 16000 ko- rona volna, — dacára ennek az egyházala- pító macedón görögöktöl leszármazott akkori kántorantúró s az ö gazdalkodásuk mellett, az egyház elemi népiskolája egy — istáló- nak is rosez földes szobában volt, a leg- szükségesebb tananyag fölszerelés híjjával elhelyezve, — amint erröl egy ízben Ter- gin a Gyula dr. tanfelügyelő társaságá- ban magam is meggyözdtem és olyan róna, olyan közegészségügyellenes is volt ez is- kola, hogy végre is, a dús alapítvány fölött rendelkező egyház szegényére, — hatóságí- iag be kellett záratni.

L u k u c a távoztával, ahogy az aradi püspök úgy nagymiveltségű és lelkiismer- tes szeretetet küldött ide, adminisztrátonként

utódjául, hamarosan kitört az ellenségeskedés a macedón ivadékok és a lelkesz között, mert a lelkesz nem nézte el nyugodtan az egyházi alapítványi vagyonban való szabad gazdalkodást. A nagytakarítás, amit az ala- pítványi vagyon épségben tartása érdekében ez a puritán szerzetes itt csinált, indította meg a belö vizsályt s mert végre is ezt ürügöl fel nem hozhatták az illetékes hatóságok előtt, háptakát maguát a ma- cedón ivadékok, s az egyhází z g a z g a t á s n a k — szerintük — kizárólag öket meg- illetö jogán kezdtek pereskedni, amibe azt- an, talán akaratukon kívül, a »Pesti Hírlap«-ban most általuk olá- h o s i t á s s a l vádolt akkori alispán, ma fő- ispán: Cicatritis Lajos dr. erös magyar érzése folytán játszott bele az, hogy a szentcséi görög keleti egyház liturgia dol g á b a n magyar egyháznak minösítet- tet előbb általa, majd a legföb felügyeleti jogot gyakorló vallásügyi miniszter által is. Kétségtelenül bizonyos ugyanis az, hogy mi- kor a mintaszertén becsületés és igazságos szerzetes adminisztrátor lelkeszkedése idé- jén a két fél: macedón és oláh ivadé- k — ügyvédet valott egyházi póre vitelére, — a macedón ivadékok egyikének sem jutott még eszébe az egyház magyar jelle- géért csak egy szóval is sikra szállani.

A pör, a háborúskodás vége az lett, hogy 1907-ben az akkori alispán Cicatritis Lajos dr. az egyház jogi viszonyait rendezö határozá- tában a szentcséi görögkeleti egyházat ma- gyar jellegetűnek nyilvánította ki és a liturgia, valamint az összes egyházközségi ügyek inté- zésének nyelvét a magyar nyelvet állapította meg, valamint leigadhatatlan tény az is, hogy az akkori alispán ezen rendelkezése ellen a mace- dón görög ivadékok erősen tiltakoz- tak és Dolenc és József dr. budapesti ügyvéd által készített fölbebeszésekben azt követelték, hogy a szentcséi görög keleti egyház görög nemzetiségűnek mondassék ki s az egyházi nyelv u g y a szer tartásban mint egyéb egyházi ügyekben kiárdog a görög legyen.

Szerencsére a vallásügyi miniszter ezen az abszurd fölbebeszésen, a magyarság érde- kében elverte a port és megerősítette az alispán határozatát.

A puritán szerzetes adminisztrátor ezen- közben belefaradt az itteni hívekkel való közdelemben s mert az egyház a fööltés ható- ság által a szerb patriarcha, illetölés a temesvári szerb püspökség fennhatósága alá tartozoznak mondatott ki, csakhamar eltávo- zott helyéről s ismét adminisztrátori minö- ségben, most már a temesvári püspök által kuldvé, Vidák Simeon került a görög-ke- leti hitközség papi székébe, akik a macedón ivadékok örömmel üdvözöltek, mert hiszen töle várták, hogy ismét ök fognak az ala- pítványi vagyonban kényre gazdalkodni.

Ez a várakozásuk nem teljesült be; söt ellenkezölég: Vidák Simeon is azon kerde, hogy a macedón ivadékoknak az egyházi alapítványi vagyonból időközben egymás javára történt evközi utalványo- zások megsemmisítését és az utalványozott összegeknek visszatérítését szorgalmazza az ellenözö hatóságoknál. Ez meg is adta neki a macedón utódozok részéről a kegyelem- döfést s most már ök jatsák ki magukat az egyház magyar jellegének védnökeiül, mert hát a Pesti Hírlap nyilvánvalóan általuk sugalmazott cikkében elölaho- sítással vádolt mostani alispán tényleg kénytelen volt, Vidák Simeon panaszára, bizonyos szabálytalanságok miatt, az ö soraikból kikerült egyházi gondnokot állásától felüggeszteni és ellene a vizsgála- tot elrendelni.

De, hogy éppen az egyházközség ma- gyar jellege érdekében Nagy Sándor dr. alispán Vidák Simeon lelkeszszel szemben is nem kisebb szigorral lépett fel, tanúság erre az alispán- nak a nevezett lelkeszhez 5026—1910 se- alatt intézett következő átirata:

„Tiszteletendő Vidák Simcon lelkész úrnak. — Helyben.

A következők hozam Fótiszteletendő úrnak tudomására szoros meghozatás lett. A szentesi görög keleti egyház mint magyar jellegű egyházközségben a 879—1907. sz. kormányhatóságilag is megerősített alispáni határozat erejével az Istenisztelet nyelvéül a magyar lett megállapítva s csak ideiglenesen és kiegészítőként az ó-görög.

A temesvári görög keleti szerb püspököt az egyház fölött lelkiekben rendelkező egyházi főhatóságot ezzel szemben nem illetheti meg azon jog, hogy a fentiekől eltérőleg bármily rendelkezést, vagy kijelentést tegyen a nyev kérdésében.

Ebből kifolyólag jogosulatlanok és illetékelennek kell nyilvánítanom a temesvári görög-keleti szerb püspöknek az egyház kanzorához intézett, hozzám bemutatott 246—1910 sz. leiratban foglalt ama kijelentést, mintha az egyházban ideiglenesen az ó-s nyelv használata is megvolna engedve, hogy továbbá a magyar nyelv az istentiszteleteken sem az olvasással sem az énekléssel nem volna használható, míg az illetékes hatóságok az állam nyelvet liturgikus nyelvek el nem ismerik.

E fel fogás nyilvánvaló ellentétbe helyezkedik az 1867. évi IX. t. c. 9.§-ával s az annak alapján kiadott s az egyház önkormányzatát elismerő hatósági és kormányhatósági határozatokkal melyek — mint a fentiekből kitűnik, a nyelv kérdésében döntöttek.

A szentesi görög-keleti egyházban tehát csak az ó-görög s magyar nyelven lévén az istentisztelet tartható, kötelesege fótiszteletendő úrnak magat ehhez tartani s ha az egyháznak nem volna meg a szükséges görög nyelvű egyházi könyvei, mely körülmény nem valószínű, mert ez ideig a könyvek hiánya soha fel nem hozott; — sziveskedjék azok sürgős beszerzéséről és használatba vételéről gondoskodni; — stb.

Kelt Szentesen, 1910. december hó 29-én

Dr. Nagy, alispán.

Igy oláhosit Szentesen, a görög egyházban Nagy Sándor dr. alispán, akinek a közigazgatási bizottság nemcsak hogy egyhangú lelkesedéssel hozott határozatával jóváhagyta ezen intézkedést, de sőt egyben felterjesztést intézett a vallásügyi miniszterhez is, hogy magyar nyelvű szertartási könyvek készítéséről s azoknak az egyházi fölöttes hatóság által leendő apróbasáról a legsürgősebben gondoskodjék.

Az oláhositás on fölül még két hazug váddal illeti a Pesti Hírlap sugalmazója az alispánt: Az egyik az, hogy azért cselekszik így, mert Fekete Márton, Szentes város országgyűlési képviselőjének szolgálataiba szegődött s a főispánnak valóságos kora túrája; a másik az, hogy a napokban megejtett egyházközségi bizottsági tagválasztáskor két görög alapító utódot egyszerűen kitűrtül a névsorból s így a 10 tagú bizottságban ma csak 4 maccedon utód, ellenben 6 oláh van, amivel az oláhok többsége biztosítva s a szentesi görög-keleti egyház magyar jellegének megszüntetése megpecsételve van.

Az első vad azok előtt, akik Cicatricis főispán, Nagy Sándor alispán és Fekete Márton orsz. képviselőt ismerik, olyan buta, hogy azzal szemben bármelyikőjüket Szentesen, megyebeli előtt védelmezni, csak az ó megkisebbitésük volna.

A második vad épp olyan hazug, mint amilyen az egész sugalmazott eik. Mert itt az történé, hogy a múlt hetekben tartott egyháztanács-választás során, a hatóság által, az érvényben álló szabályok értelmében csupán 4 maccedon leszármazott választható jogosultsága volt megállapítható, ennél többet tehát a tizes bizottságba az ó hivelk sorából nem is választhattak.

Sajnálom — hogy a hírlapírói tisztesség

érdekében a Pesti Hírlap - pa szemben nekem kellett itt ezeket, az igazság védelmében rektifikálnom.

Bánfalvi Lajos.

Ujdonságok.

Szentes, 1911. április 12.

— Isteni tisztelet. A szentesi görög. magyar jellegű görög templomban Április 15-én d. e. 10 órákor a szentmisét Dr. Trebojevics Petronius hmvásárhelyi lelkész a szentesi admintrátor. Urvasora kiostztát. és néhai Harris Tódor és Konstan-elhunytakért engedtelet misét tart.

— Az izraelita egyház tandíjkárpótlása. A Szentesi izraelita egyház, az ingyenes népoktatásról intézkedő törvény alapján még a múlt év ősz elején tandíjkárpótlásért folyamodott a közoktatásügyi kormányhoz, még pedig indokoltan ezt kérve, hogy a törvény azon rendelkezése alapján, mely szerint, méltánylást érdemlő esetekben a miniszter nem esupán az iskolafenntartó hatóság által három éves átlagban kimutatott tandíjbevételéhez visszajutva növekedésként 15, illetve 16 korona, hanem teljes tandíjkárpótlást is adhat, — az egyházat ezen teljes tandíjkárpótlásban kegyeskedjék részesíteni. Az egyház iskolaszékének ezen kérelmére a f. évi 71901 sz. rendeletével most felel a közoktatásügyi miniszter, tudatva az egyház iskolaszékével, hogy további intézkedésig teljes, vagyis évi 1308 kor. tandíjkárpótlásban részesíti az egyház elem népiskoláját, 1910 szeptember 1-ig vissza menően, úgy hogy az egyház, iskolaszék elnökének szabályszerű és a tanfelügyelő által látmozott nyugtájára, most egyszerre a 1910. szeptember 1-től, 1911. augusztus 30-ig járó egész évi 1308 kor. tandíjkárpótlást veheti fel a szentesi kir. állampénztártól, Aligha tévedünk, mikor azt a véleményünket nyilvántartják, hogy a közoktatásügyi miniszter ezen, az egyháza kedvező határozatát, a helyes indokokon fölül Cicatricis Lajos dr. főispán és Fekete Márton orsz. képviselő is elősegítették.

— Ipartestületi elnök választás. A folyó hó 11-iki ipartestületi közgyűlésen a lemondott Rácz Zsigmond helyébe testületi elnöknek, az eddigi alelnök Bene István lett megválasztva. Beneflistvánban egy teljesen rátermett s energikus elnököt nyert az ipartestület, ki az iparosság ügyeit sok jóakarattal, de erős kézzel fogja vezetni. A választás estjén az új elnök tiszteletére az ipartestületi előjárásági tagok lakomára gyűltek egybe, ahol az új elnököt számosan felköszöntötték.

— Társulati ügyek. A Körös—Tisza—marosi ármentesítő társulat f. hó 11-én tartotta Hódmezővásárhelyen közgyűlését. Az alapszabályokat aként módosították, hogy a főigazgatói állás megszüntették s azokat az adminisztratív teendőket, melyeket eddig a főigazgató végzett, jövőre az igazgató főmérnök fogja végzni. Ugyanazon a közgyűlésen töltek be az uredésében lévő tiszti állások is. Megválasztottak és pedig, Főszámvevő: Novobáczky Győző, pénztári nokká: Szrenkányi Károly, Szakasz mérnöké Bene Gyula eddigi társulati mérnök. A választás minden tekintetben szerencsének mondható.

— A gyermekek beoltási ideje. A vá-

rosban folyó évi Április hó 23-án kezdődő leg Mujus hó 14-ig bezárólag, minden vasárnap délután 1 órákor a városi tul a lucai közgyűlési teremben.

— Gyermekek felavatása a vallásra. A ref. egyházban a konfirmáció napján csütörtökön reggel az istentisztelet rendje aképen lesz, mint más ünnepi alkalommal. A harangozás félkilenc és kilenc órákor történik. Midőn ez istentiszteletre a szülők és hivelk figyelmét felhívjuk, figyelmükbe ajánljuk, hogy az urasztatól jobbra és balra eső első padsorokban a konfirmálandó fiúk és leányok helye lesz, a kik e padsorokban szoktak ülni, azok részint a másik oldalban, részint a szőszékkal szembeneső ugynevezett "bírák székeben" találnak helyet.

— Egy liter borért. Imolya József tavaly decemberben a tápérvisszel bement egy korsamába és egy liter bort hozott a révész számára mivel az segített neki a tiszai kompon átszállítani a bírkáit, alig helyezkedtek azonban el az asztalnál, Terhes József és Pataki Mihály tápéi legények is odatelpedtek az asztalhoz és Imolya borát inni kezdték. Imolya rosszemmel nézte a barát közös ilyetén megnyilvánulását és megírtotta a két legénynek hogy a borához hozványuljanak, mert mint monddá — nem az ő számukra hozatta. Emiatt ezek meg sérdöttek és egy hét mulva a komponál találkozza Imolyával először csak szóváltásba keveredtek, azután botjaikkal addig verték a fejét míg Imolya eszméletlenül rogyott össze. Sulyos testisítés büntetvédelvvel adoltan állott ma a két legény a szegedi kir. törvénszék bűntelős tanácsa előtt mely beiga zoltnak találván a vádat, 6—6 hal börtönré itélte őket.

— Mozgóképek. Az Uránia Bupapesti Tudományos Színház a színház teremben három Uránia-előadást rendez és pedig: 23-án és 30-án. Aszírnek hazája; Spanyolország; A világ urai. 160 színes vetített és számos új mozgóképpel. Jegyek pedig csütörtöktől Bányai J. utóda kereskedésében várhatók előre. Az előadás pontban d. u. 4 órákor kezdődik. Helyárak: A psholyok midhárom előadására már le vannak foglalva. I. rendű zártzék 1 kor. II. rendű zártzék 80 fill. III. rendű zártzék 50 fill. Földszinti álló 80 fill. Diák és gyermekjegy 20 fill. Karzati ülőhely 30 fill. Karzati állóhely 20 fillér. Az előadás fél 7 órákor végződik.

— Névmagyarosítás. Klein János zeneanár családí nevét, belügyminiszteri engedéllyel Kiszere változtatta.

— Növendék hangverseny. Szombaton este gyönyörű eredménnyel folyt le Klein János és Klein Erzsike, Vince Józsefné tanítványainak hangversenye. A betanulás kifogástalan volt, a vezetés pedig nem hagyott kívánnivalót hátra. Közreműködtek a következők: Cserna Katica, Soltész Irénke, Laszlo György, Kiss Ilonka, Katicus Norika, Brüll Aranka, Zsoldos Ferencz, Zsoldos Andor, Faragó Giza, Szánthó Lajos, Mócz Kálmán. Novobácky Kálmán, Nagy Iván Károly, Stammer Mariska, Mészáros Lola, Brüll Bandika Briher Pista, Briher János, Gaál Tibor, Szendőri Zoltán, Kristó Antal, Széll Jancsika, Eisler Ilonka és Weinberger Laci, Nagyon tesszett a 2 symphonía s a Gayotte. Különösen kitűrt a tapsvihar Cserna Katica hegedű szóló játéknál s főként akkor, midőn egy Liszt Rapszódát játszott el teljes virtuositással zongorán. Alig győzte az oválókar megköszönni A zenekar szereplőknél kívül kiemeljük még: Soltész Irénkét, Kiss Nonkát, Katicus Norikát, Brüll Arankát, Stammer Mariskát,

a két Briher testvért, Mészáros Lollát Eislert Honkát és Kristó Antalt. — A hangverseny tanc követte.

— A gőzökkezelők és kazánfűtők legközelebbi képzését vizsgál Szegeden, 1911. április hó 30. napján d. e. fél 9 órakor a szegedi (felső ipariszkolában) fognak megtartani. A vizsgálati kérvények kelőben felszerve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Tisza Lajos-körút 61.) beküldendő.

— Legények egymás között. Bálint Ferenc csanyiteleki gazdalkodó tanyáján 1906. december másodikán együtt ittak B. Papp Dezső, Bálint Ferencz, Bogár Pető János és Búrgés Tó János. A legények a jó homoki borból vagy tíz liternyi elfogyasztottak, mikor utnak indultak Csanyitelek felé. Egy-egy üveg borral utra való gyanánt fölfegyverkeztek és hangos énekléssel kezdtek el a boros fővel nem könnyű gyaloglási manőverjüket. Az uton össztalálkoztak Szász Sándorral, akibe a részeg csoport minden ok nélkül belekötött. Szászt a legények botokkal levertek, Bogár Sándor pedig egy boros üveggel főbe sújtotta sz. Szásznak akkor komolyabb baja nem történt, sérülései husznapon belül begyógyultak. A legények ellensúlyos testisértés miatt indult meg az eljárás. Közben azonban komplikációk merültek föl, mert Szász Sándor időközben 1907. július harmadikán beleszédült egy pocolyába és belefullt. A halál okának megállapítása végett Szász koponyáját orvosi vizsgálat tárgyává tették és megállapították, hogy Szász koponyáján egy üvegütéstől származó mély behorpadás van. A vizsgálatnál kitűnt, hogy Szász az ütések következtében állandóan szédült és így történt a katasztrófa is. Erre halálához a súlyos testisértés miatt indítottak eljárást a négy legény ellen. A szegedi eszékhatóság csütörtökön tárgyalta a négy legény bűnjét. A bizonyító eljárásra két napet tűzött ki az eskübiróság.

* **Vizonteladók.** Igen szolid árak mellett vásárolhatnak mindenféle papíroszt és írószert továbbá papírszakot, — cukorcsomagoló, — felvágó és szekrénypapírt valamint szentesi képes levelezőlapokat Szilágyi Dezsőnél a Petőfi-szálló épületében.

Irodalom.

A Vasárnapi újság április 9. iki száma érdekes képekben mutatja be a római nemzetközi kiállítás magyar műcsarnokának megnyitását, a Szemcer család múltjára vonatkozó képeket a Rákóczi siremlék tervét, rutén népélete a derzai egészségügyi kiállítás magyar pavilonjáról, egy háromszáz éves széklégházról stb. Szépirodalmi olvasmányok Rákosi Viktor regénye, Jászay Horváth Elemér és Linyi Sarolta versei, zsoldos László rovellája, Marcelle Tinayre francia regénye stb. egyéb közlemények Bende Imre elhunyt s Gróf Batthányi Vilmos új nyitrai püspök arcképe. Cikk Robinson neveztségi fájáról arccikk a hétről s a rendes heti rovatok

Irodalom és művészet sakkjáték stb. — A Vasárnapi újság előfizetési ára negyedévre öt korona, a „Világkrónikávé” együtt hat korona megrendelhető a Vasárnapi Újság kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker. Egyetem utca 4. szám) Ugyanitt megrendelhető a Képes néplap a legolcsóbb újság a magyar nép számára félre két korona 40 fillér.

A gólyáról!

(Kávéházi beszélgetés.)

- A) Itt a tavasz!
 B) Itt van ujjra.
 A) Jön a fecske!
 B) Meg a gólya.
 A) Fő kiszöndül.
 B) Ó sirhantán.
 A) Száll a madár ágról-ágra.
 B) Száll az ének szájról-szájra.
 A) Mondjon nék valami újat is!
 B) Én kezdem? Maga szedi ki a kedves nagymamája levelezőlap almariumából a tavaszi hangulatot! Én rá csak úgy ragadt magáról. Ha ujjat akar hallani, akkor ne beszéljen a fecskekről...
 A) Maga meg nem beszéljen a gólyáról!
 B) Én ne beszéljek róla, mikor Budapesten mindenki a gólyáról beszél?
 A) A mélyen tisztelt keresztanyja zivataros nyaralójáról, — nem a gólyáról!
 B) Hallja? Ne gorombáskodjék, mert itt hagyom! Bántotta magát az én keresztanyám?
 A) Hát az én nagymamám vétett magának valamit?
 B) Éa csak az almariumáról beszéltem.
 A) Akkor kivitte vagynuk. En meg csak a nyaralóját emlitettem.
 B) Hol is hagyta abba?
 A) Jön a gólya.
 B) Ezt már tudom. Már meg is jött.
 A) Láta?
 B) Forgalmozvarban szenved maga kedves barátom. Nem a mindszenti gólyáról akarok most csevegni a melyik békát eszik a kelepcel, hanem arról, a melyikről erkölcsnemesítő előadást tart most Budapesten sok tudós professor meg többet tényleg és jövődöbéli anyának, — jobban monda a budapesti mamának és felsőbb iskolás leányainak. Érti e már?
 A) Kezdem nem érteni.
 B) Hát nem olvas maga újságot?
 A) Többet mint maga! Azt is tudom, hogy miről nyögdecsél, de változom varangos békává ha csak egyszer is olvastam, hogy azok a budapesti tanárok a gólyáról értekeztek volna.
 B) Nem tehetek róla, hogy a képletes beszédhez még csak nem is konyit.
 A) Az lehet hogy a maga írányelvét nem értem, anyi azonban bizonyos, hogy nem engedném el a leányomat egy ilyen előadásra, a melyiken a fajnesmesítésről, az egykeről, meg a kettőkről a csecsemő ápolásról meg az ördög tudja miféle nemi kérdésekről értekeznek azok a nagyfejű professorok, de többet mondok magának — meg a feleségemet se engedném el egy ilyen előadásra.
 B) Azért mert vidéki — mert ósdi, maradi, — mert levelemda szagú!
 A) Maga tán nem vidéki? Hát ha olyan nagyon mondom, monda meg nekem, hogy muszáj-e annak a 14—15 éves felsőbb lányok a fajnesmesítés, az egyke meg a kettőke kérdésével tisztába jönni? A régi világban bábuval játszottak ezek a 15 éves lányok, most pedig

arra tanítják meg őket, mi az oka a népszámlálás gyatra eredményének és hogy az egy baba meg a két baba meg a nincs baba rendszer mily veszedelmes, — és hogy mire kell ügyelni, hogy nemesedjék ez a mai degerált faj, — meg hogy... no de elég ennyi, mert piruok a gondolatától is, hogy elmondjam magának a mit azokon az előadásokon tanítanak. A régi világban ezek a serdülő lányok meg azt hitték, hogy a gyerekeket a gólya költi...
 B) Csakhogy maga is rátért már a gólyára!
 A) Hagyjon kibeszélni! Az az hogy monda meg nekem, nem ér-e rá az a jövődöbéli anya feleség korában ismerkedni meg a nemi kérdésekkel? Nem gondolja, hogy százszor hatóságosabb, ha a fiatalasszonyt a férje avatja be ezekben a dolgokban a misztériumába mint akár 100 tudós nagyszakállú kopasz professor? Nincsenek gyerekek! Modernek vagyunk! A babszínház helyett ilyen előadásokra viszik leányait a modern mamák, pedig a eredmény helyett az sül ki, hogy az előadás után az unoka bátyjától kér bővebb magyarázatot a feligatott kedélyt és csak ezért piruló hajadon.
 B) Kimesélte már magát?
 A) Még csak azt akarom kérdeznli, hogy ezek után elengedné-e a lányt meg a feleséget egy ilyen előadásra?
 B) Elengedném.
 A) Sajnálom magát édes felebarátom. Nem lenne szives megmondani hogy mire alapítja ezen kijelentését?
 B) Miért ne mondanám meg, ha ilyen szépen ker. Hát először is arra, hogy felvilágosodott ember vagyok. Másodsor: Budapesten is ilyen a divat.
 A) És harmadsor?
 B) Harmadsor arra, hogy nincsen gyermekem, sőt hála Istennek még csak feleségem sincsen!
 A) Hát akkor miuek provokálta ezt az egész vitát?
 B) Mert be akartam bizonyítani, hogy van egy kis különbség a fecske meg a gólya között.
 A) Akassz-k fel a gyilkosit! (Dühösen el)

Dörögnes.

Feladvós szerkesztő: **BÁNFALVI LAJOS.**
 kiadótlajdonosa „Szentes és Vidéke” könyvnyomda

Dérékfűző.

(Mieder.)

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközönségnek b. tudomására hozni, hogy **fűzőket és modelleket a legmodernebb kivitelben készítek.**

Megrendeléseket a leggyorsabban és legpontosabban eszközölök. Levélbeli megírdásra készséggel átjövök. A mélyen tisztelt hölgyközönség szives pártfogását kérve,

maradok tisztelettel:

Révész Ilona,

Kiskunfélegyháza.

Vesselőnyi-útca 5.

PALACE SZÁLLODA

Budapest. rákocsi-út 49.
RENDES SZIDOR
 személyes vezetése.

150 fényesen berendezett szobával, külön lakosztályokkal a legmagasabb igényeknek megfelelően felszerelve. Szobák 4 koronától.

A szálloda éttermeiben kolozsvári Pongrácz Lajos osténnként hangversenyez.
Elsőrendű magyar és francia konyha.

Teljes pensio 10 koronától.

Pilseni sör.

Elsőrendű borok.

Untereiner János volt alsó-tátrafűredi vendéglős vezetése alatt.

Sürgöncyim: **Palacehotel, Budapest.**